

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Maciej
Nazwisko: Gabała
Miejsce urodzenia: Rajgród
Data urodzenia: 28-02-1896
Imię ojca: Bartłomiej
Imię matki: Maria
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
<p>Akta w sprawie dotyczącej Macieja Gabały, Dionizego Ruska-Wolskiego i innych, oskarżonych o to, że w czasie II Wojny Światowej, na terenie pow. Grójec, będąc członkami AK-grupa "Głuszec" brali udział w zabójstwach działaczy i partyzantów lewicowych; to jest o czyny z art. 1 Dekretu z 31.08.1944 oraz o czyny z art. 26 i 225 k.k. Maciej Gabała został oskarżony o to, że „od stycznia 1940 do marca 1944 na terenie powiatu grójeckiego, w okresie okupacji niemieckiej, będąc komendantem powiatowym Policji Państwowej i szefem oddziału „IIB” (kontrwywiad) organizacji zbrojnej ZWZ (Związek Walki Zbrojnej), a następnie AK (Armia Krajowa) w Obwodzie kryptonim „Głuszec” występował pod pseudonimem „Marek”, w której, idąc na rękę władzy państwa niemieckiego, działał na szkodę osób prześladowanych ze względów politycznych w ten sposób, że zbierał materiały o działaczach polskich organizacji lewicowych oraz przekazywał je z nazwiskami osób określonych do likwidacji komendantowi Obwodu „Głuszec” organizacji zbrojnej AK ps. „Halnemu” i na podstawie dostarczonych wywiadów przez oskarżonego, zostali zlikwidowani przez grupy SSAK (Seksja Specjalna AK)”. Za powyższe został skazany wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Warszawie z 10.09.1951 na 10 lat więzienia. Sąd Najwyższy w Warszawie 21.10.1952 uchylił w części powyższy, zaskarżony wyrok i wymierzył łączną karę 8 lat więzienia. Maciej Gabała zmarł 29.11.1952 na zawał serca (przyczyna podana w zawiadomieniu o śmierci) w szpitalu Centralnego Więzienia Ośrodka Pracy w Warszawie (Centralne Więzienie Warszawa II Gęsiówka).</p>	<p>IPN GK 318/210 (SWWW 210).</p>	

Akta w sprawie dotyczącej Macieja Gabały, Dionizego Ruska-Wolskiego i innych, oskarżonych o to, że w czasie II Wojny Światowej, na terenie pow. Grójec, będąc członkami AK-grupa "Głuszec" brali udział w zabójstwach działaczy i partyzantów lewicowych. Akta zawierają, między innymi, oświadczenia osób uratowanych od więzienia, obozu pracy czy wywózki na roboty przez Macieja Gabałę w czasie okupacji niemieckiej, kiedy pełnił funkcję Komendanta Policji Państwowej w Grójcu.

IPN GK 318/211 (SWWW 211).

Akta śledcze - Maciej Gabała, Dionizy Rusek-Wolski i inni. Maciej Gabała został zatrzymany 14.11.1950 przez PUBP w Grójcu i osadzony w więzieniu karno-śledczym w Grójcu. Oskarżony został o to, że „w okresie okupacji na terenie powiatu grójeckiego, jako członek Sekcji Specjalnej Armii Krajowej, idąc na rękę władzy państwa niemieckiego, działał na szkodę osób prześladowanych przez władze ze względów politycznych przez zbieranie kompromitujących materiałów o działaniach polskich organizacji lewicowych i przekazywanie nazwisk do likwidowania przez Sekcję Specjalną AK, powodując w ten sposób zabójstwa”. 10.06.1951 został przyjęty do więzienia Warszawa III (ul. Ratuszowa).

IPN BU 0207/6201 t. 1 (17331/III).

Opracowanie Nr 46 z 20.08.1974 dotyczące Armii Krajowej-Obwód krypt. „Głuszec”. Materiały opracowane przez Wydział "C" Komendy Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej w Warszawie na potrzeby Wydziału II Biura "C" MSW. „Opracowanie Nr 46 na podstawie materiałów archiwalnych znajdujących się w Wydziale „C” KWMO w Warszawie w postaci akt operacyjnych, sprawy agenturalno-śledczej krypt. „Niedobitki” Nr 62307/II założonej w dn. 14.03.1955 przez PUBP Grójec na grupę osób, b. członków AK, podejrzewanych o nielegalne przechowywanie broni”. Według opracowania, w 1942 roku na terenie pow. grójeckiego z połączenia ZWZ (Związek Walki Zbrojnej) i PZP (Polski Związek Powstańczy) powstała Armia Krajowa. Powiat grójecki stanowił obwód pod kryptonimem „Głuszec” i był podzielony na 9 ośrodków. Wiosną 1943 z tzw. „spalonych” członków AK utworzono 3 bojówki dywersyjno-terrorystyczne do specjalnych zadań – „głównie do likwidacji działaczy lewicowych”. Sekcje Specjalne AK prowadziły rozpracowania członków AL i PPR, których „przedstawiano jako konfidentów Gestapo lub przestępców kryminalnych”. Podobne rozpracowania prowadzone były też przez dział II (w szczególności IIB). Kierownicy tych działów zebrane materiały przekładali szefowi wywiadu (kierownikowi działu II B przy obwodzie „Głuszec”) – Maciejowi Gabale ps. „Marek”, ten następnie komendantowi obwodu, który to, z odpowiednimi wnioskami, przekładał materiały do „Sądu AK-owskiego”, skąd wracały z poleceniem wykonania wyroków. W Opracowaniu Nr 46 Maciej Gabała, będący wówczas także na stanowisku Komendanta Powiatowego Policji Państwowej w Grójcu, jest oskarżony o odpowiedzialność za sporządzanie list „osób z ugrupowań lewicowych” i przekazywanie ich do Gestapo. W 1950 roku PUBP w Grójcu wszczął sprawę agencyjno-śledczą na byłych członków SSAK obwodu „Głuszec”, podejrzanych o dokonywanie morderstw działaczy lewicowych na terenie pow. grójeckiego. Maciej Gabała został skazany wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Warszawie z 10.09.1951 na karę 10 lat więzienia.

IPN BU 0180/62 (Opracowanie Nr 46).

Materiały operacyjne dotyczące Macieja Gabały. Był on rozpracowywany w ramach sprawy ewidencyjnej kryptonim „WA-119”. Sprawa została założona 24.07.1947 przez kierownika Sekcji III Wydziału V WUBP w Szczecinie na podstawie informacji z PUBP w Złotowie. Według „planu operacyjnych przedsięwzięć” figurant odbył przeszkolenie dla oficerów policji granatowej, był Komendantem Policji Państwowej w Grudziądzu, w czasie okupacji należał do AK i zajmował stanowisko „dowódcy obwodu grójeckiego”. W tym czasie był „komisarzem pow. granatowej policji w Grójcu, rzekomo na polecenie dowództwa AK”. Jako dowódca obwodu AK występował pod ps. „Rafał”, „Marek” i „Jurant”/”Jurand”. W 1943 roku został aresztowany przez Gestapo skąd, wg danych PUBP w Grójcu, został odbity przez AK. Po „wyzwoleniu” przybył do Koszalina, a następnie do Szczecina. Według materiałów sprawy Maciej Gabała „wrogiego nastawienia do obecnej rzeczywistości nie zdradza, jednakże jest wrogiem i aktywnego udziału w życiu politycznym nie bierze”, „w konspiracyjnej organizacji AK współpracował z b. dwójkarzami”, a placówka konspiracyjna, którą dowodził posiadała własną drukarnię, „której po wyzwoleniu nie zdano jak i też grupa ta po wyzwoleniu nie ujawniła się całkowicie i prowadziła w dalszym ciągu wrogą robotę, co stwierdza PUBP w Grudziądzu”. Według materiałów z Biura „B” MBP Maciej Gabała zbierał także informacje o porcie szczecińskim, co świadczy o jego „szpiegowskiej działalności” oraz „w okresie okupacji brał udział w aresztowaniu działaczy lewicowych (...) na terenie Grójca”. Dnia 26.04.1950 Sekcja II Wydziału V WUBP w Szczecinie założyła „akt ewidencyjny” na Macieja Gabałę. Według aktu Maciej Gabała był członkiem ZSL, do 1939 roku służył zawodowo w Wojsku Polskim, w czasie okupacji był w „granatowej policji”, od 1940 należał do ZWZ jako szef bezpieczeństwa i dowódca batalionu, a następnie pełnił funkcję zastępcy komendanta obwodu Rawa Mazowiecka. Sprawa została zarejestrowana (do nr 1699/50) w związku z podejrzeniem, „że prowadzić będzie wrogą działalność”. Maciej Gabała został zatrzymany przez PUBP w Grójcu w listopadzie 1950 za przynależność do SSAK. Skazany został na 10 lat więzienia. Sprawa „WA-119” została zakończona 18.04.1956 i złożona do archiwum.

IPN BU 0203/2666 (6587/II).

Sprawa ewidencyjno-obserwacyjna dotycząca Macieja Gabały. Kontrola operacyjna byłego oficera Wojska Polskiego i Policji Państwowej sprzed 1939, komendanta powiatowego policji granatowej w Grójcu podczas okupacji i żołnierza Armii Krajowej. Akta zawierają zapytania z UBP Nowa Huta do Urzędów Bezpieczeństwa dotyczące Macieja Gabały, informacje o miejscu pobytu i działalności oraz charakterystyki. Według charakterystyk Maciej Gabała „w czasie okupacji członek ZWZ-AK (kwatermistrz) ps. „Marek” i „Rafał”. Do 1939 roku rzekomo nie brał udziału w żadnych organizacjach. W czasie okupacji członek Stronnictwa Ludowego, obecnie ZSL. W życiu społeczno-politycznym udziału nie bierze. Obojętny dzisiaj zagadnieniom, a żyjący zagadnieniami przeszłości z czasów panowania sanacji i policji granatowej”. 29.07.1955 sprawa została przekazana do archiwum Wydziału X przez Sekcję IVa MUdsBP w Nowej Hucie.

IPN Kr 010/1059 (1086/II).

Akta śledztwa w sprawie likwidacji w czasie okupacji osób cywilnych oraz przynależności do WiN prowadzonego przeciwko: Tadeusz Koyer oraz Sprawa operacyjna dot. Jana Cierkowskiego - przed 1939 funkcjonariusza Policji Państwowej, w okresie okupacji członek ZWZ i AK jako kontrwywiadowca. Maciej Gabała przechodzi w aktach, w zeznaniach, jako kierownik wywiadu AK przy obwodzie Grójec – „Głuszc”.

IPN BU 0330/286 (5916/III), IPN BU 0423/4933 (4409/IV, 13195/IV).

Sprawa obiektowego rozpracowania kryptonim "Kadra" dot. pracowników kadrowych, agentury i struktury organizacyjnej b. aparatu bezpieczeństwa III Rzeszy na terenie Grudziądza i Lipna w latach 1939-1945. Maciej Gabała (brak bliższych danych osobowych) wymieniony jest w aktach jako przedwojenny komisarz Komendy Miasta Policji Państwowej w Grudziądzu – „zdemobilizowany porucznik z wojska sanacyjnego”.

IPN By 069/19 t. 8 (19/IV).

Centralne Więzienie nr 3 Warszawa-Praga - Skorowidz więźniów 1951, Skorowidz do księgi więźniów 1952. Centralne Więzienie - Ośrodek Pracy w Warszawie - Skorowidz więźniów zmarłych w latach 1945-1960. Maciej Gabała został przyjęty do Centralnego Więzienia Nr 3 Warszawa Praga 14.03.1951. Dnia 1.10.1952 został przetransportowany do Centralnego Więzienia – Ośrodka Pracy w Warszawie gdzie zmarł 29.11.1952. Nr w księdze więźniów 1300/51.

IPN GK 922/1 (814/645/2/1), IPN GK 923/7 (17A/7, 13/35, 815/3/7), IPN GK 923/8 (17A, 17/36, 815/3/8).